Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2023-0000606709

Datum
18 oktober 2023

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
CZW/ BVA BZK / Communicatie

Bijlage(n)
4

Aan MBZK
Van DenB

nota

Vaststelling wijziging Regeling Beveiligingsmaatregelen Decentrale Bestuurders

Aanleiding

- Tijdens het PO van 18 september jl. bent u geïnformeerd over de inwerkingtreding van de nieuwe regeling beveiligingsmaatregelen decentrale bestuurders per 1 januari 2024.
- De regeling is na de consultatiefase nu afgerond en kan op korte termijn gepubliceerd worden in de Staatscourant.
- De inwerkingtreding van de nieuwe regeling wordt gemeld in een brief aan de Tweede Kamer. Daarnaast is een woordvoeringslijn opgesteld. Hierin licht u toe waarom de regeling zich beperkt tot decentrale bestuurders.

Geadviseerd besluit

- **Instemmen met en het ondertekenen van de regeling** beveiligingsmaatregelen Decentrale Bestuurders en de bijbehorende toelichting (bijlage 1 en 2).
- **Instemmen met inwerkingtredingsdatum op 1 januari 2024**.
- **Instemmen met de woordvoeringslijn** over de aanpak en ondersteuning voor decentrale volksvertegenwoordigers die gehanteerd kan worden bij de communicatie over de regeling (bijlage 3).
- **Instemmen met en ondertekenen van de Kamerbrief** waarmee u de Tweede Kamer informeert over de regeling (bijlage 4).

Toelichting

- Naar aanleiding van een evaluatie van de huidige regeling door DSP-groep omtrent de preventieve beveiligingsmaatregelen voor decentrale bestuurders die sinds 2021 bestaat, is de regeling in nauwe samenwerking met netwerkpartners aangepast. Hierover is de Tweede Kamer afgelopen voorjaar met de voortgangsbrief Weerbaar Bestuur geïnformeerd.
- De internetconsultatie van de regeling werd vervolgens van 31 mei tot en met 11 juli 2023 gehouden. Ook werd de gewijzigde regeling formeel ter consultatie voorgelegd aan het Overleg Rechtspositie Decentrale Politieke Ambtsdragers (ORDPA), waarin de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de beroeps- en belangenverenigingen van decentrale politieke ambtsdragers zitting hebben.
- In totaal kwamen tijdens de consultaties veertien reacties binnen: vijf van particulieren, zeven van instanties en twee van secretaris-directeuren van een waterschap.

- Het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Statenlidnu, de Vereniging van Griffiers (VvG), de Vereniging van Waterschapbestuurders (VWB), de Wethoudersvereniging (WHV), de VGS, VNG, UvW, het IPO en verschillende particulieren onderschrijven in hun adviezen het belang van beveiligingsmaatregelen voor decentrale bestuurders en ondersteunen de uitbreiding van de regeling veilig wonen. Daarnaast werden ook verschillende punten van zorg en verbetering geuit.

Belangrijkste punten consultatie

- De regeling is deze zomer in consultatie gebracht. De belangrijkste punten die uit de consultatie naar voren kwamen zijn:

1. Maatregelen voor decentrale volksvertegenwoordigers?
   De VNG en de beroepsorganisaties van raadsleden, Statenleden en griffiers riepen in hun reacties op om de doelgroep voor de regeling te verbreden naar decentrale volksvertegenwoordigers. Hier hebben we in het Staf Bestuur van 18 september met u bij stilgestaan. U gaf aan dat u wilt onderzoeken op welke manier de preventieve veiligheid van decentrale volksvertegenwoordigers verder kan worden verbeterd. We adviseren u om in dit kader de behoeften van deze doelgroep samen met politie en openbaar ministerie te verkennen, aangezien het met name lijkt te gaan om situaties waar al sprake is van verhoogde risico's en dreiging. U kunt toezeggen om het onderzoek in de loop van 2024 gereed te hebben.
2. Werkgeversverantwoordelijkheid nog nader expliciteren?
   De Vereniging van Gemeentesecretarissen (VGS) stelde voor om de werkgeversrol in de regeling voor gemeentesecretarissen in de regeling nader te expliciteren, aangezien zij deze rol in de praktijk vaak (toch) al vervullen. Deze aanpassing bleek echter juridisch niet mogelijk, aangezien het verstrekken van de beveiligingsmaatregelen formeel de bevoegdheid is van het dagelijks bestuur van de overheidsorganisaties. We adviseren u daarom om vanuit het programma Weerbaar Bestuur de komende periode extra inzet te plegen op het verduidelijken van wat de werkgeversverantwoordelijkheid voor de veiligheid van politieke ambtsdragers en ambtenaren inhoudt. Daarover treden we in gesprek met gemeentesecretarissen, provinciesecretarissen en secretaris-directeuren, en zullen hierover extra communicatie richting deze doelgroep wijden.
3. Waarom geen tegemoetkoming voor waterschappen?
   Secretaris-directeuren van de waterschappen vroegen zich in hun reactie af of het eerlijk is dat de structurele tegemoetkoming voor de kosten van de beveiligingsmaatregelen beschikbaar wordt gesteld aan gemeenten en provincies, maar niet aan de waterschappen. De reden dat de tegemoetkoming niet wordt gegeven aan de waterschappen, is dat waterschappen een eigen belastingregime kennen en daarom geacht worden om financieel 'hun eigen boek op te houden'. Wel adviseren we u om na twee jaar (in 2026) de uitvoering en de financiële consequenties van de regeling voor de decentrale overheden te evalueren.

- De teksten van de regeling, de woordvoeringslijn met betrekking tot decentrale volksvertegenwoordigers en de aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer zijn in lijn met deze adviezen verder aangescherpt en verduidelijkt.

Politieke context
Over het belang van maatregelen in het kader van weerbaar bestuur bestaat weinig politieke discussie. Vanwege verschillende incidenten met politici wordt het belang van de aanpak breed onderkend. De toezegging staat om de nieuwe ministeriële regeling dit najaar met de Tweede Kamer te delen.

Uitvoering
Door het Centrum van Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en de Beveiligingsautoriteit van BZK wordt hard gewerkt aan het gereed maken van de uitvoering van de nieuwe regeling. Het nieuwe proces van beveiligingsadvisering, inclusief de woningscan, het veiligheidsgesprek en de onafhankelijke toets staan hierbij centraal. Ook wordt hierbij rekening gehouden met flexibele opschaling bij verwachte piekmomenten in de beveiligingsadviesaanvragen, zoals na de gemeenteraadsverkiezingen. Voorafgaand aan de inwerkingtreding zal het nieuwe proces van beveiligingsadvisering met een aantal decentrale bestuurders worden beproefd. De coördinatie op de uitvoering verloopt vanuit het programma Weerbaar Bestuur. Er is daarbij nauwe samenwerking via een werkgroep waarin de NCTV ook vertegenwoordigd is en met de Adviesraad Weerbaar Bestuur waar o.a. ook het ministerie van JenV in vertegenwoordigd is.

Communicatie
- Rondom de aankondiging van de regeling worden een persbericht en socials voorbereid. Het persbericht zal onder de aandacht worden gebracht bij geïnteresseerde media. Voorstel is om hierover kort een krant (bijvoorbeeld AD) te woord te staan.
- Bij de inwerkingtreding op 1 januari 2024 zal communicatie opnieuw aandacht besteden aan de regeling met onder meer een persbericht en berichtgeving op social media.
- De komende tijd wordt via het Netwerk Weerbaar Bestuur en het CCV extra ingezet op het vergroten van de bekendheid van de regeling en het activeren van 'early adopters'. We willen daarbij de communicatie zoveel mogelijk via de kanalen van de beroepsorganisaties te laten lopen. Daarvoor zullen we de informatie aanleveren en content maken, waaronder een infographic/factsheet.
- Er wordt ook gekeken naar het mogelijk produceren van een podcast. Die podcast met bestuurders en andere betrokkenen kan zich richten op hoe de nieuwe regeling werkt, de noodzaak hiervan en het algemene belang van een veilige ambtsvervulling.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Regeling beveiligingsmaatregelen decentrale bestuurders	-

2	Toelichting Regeling beveiligingsmaatregelen decentrale bestuurders	In de toelichting op de regeling zijn ook de reacties uit de consultatie weergegeven.
3	Spreeklijn over de aanpak voor decentrale volksvertegenwoordigers	-
4	Kamerbrief over Regeling beveiligingsmaatregelen decentrale bestuurders.	Hiermee geeft u invulling aan de toezegging om de Tweede Kamer dit najaar over de regeling te informeren.